

10 Februari 1945.

TOELICHTING OP ONS PROGRAM.

3. De productie. Punt 15 van ons program luidt: Beperking van de beschikkingsmacht over de productiemiddelen.

De rijkdom van een volk bestaat niet uit de hoeveelheid geld, waarover elk kan beschikken. Deze les leren we nu terdege. Geld heeft haast iedereen genoeg, en toch zijn we in de vijf jaren van de bezetting armer geworden, dan het economisch armelijkste volk van Europa. Luxe, weelde, welvaart is verdwenen en voedsel, kleding, schoeisel, dekking heeft ieder minder, dan voor een sober bestaan nodig is.

De rijkdom van een volk bestaat uit de hoeveelheid goederen, waarover ieder beschikken kan. Deze goederen, zowel industriële als agrarische moeten geproduceerd worden of gekocht in het buitenland met het geld, dat wij ontvangen voor de producten, die het buitenland weer van ons koopt. Er moet dus gearbeid worden, zal de welvaart terugkomen. Maar ook de slaaf arbeidt, zonder echter tot welvaart te komen. De jonge garde heeft gezongen: De arbeid onzer scharen, heeft steeds gediend op aard'

De rijkdom te vergaren, die onze armoe baart.

Het produceren van goederen is niet steeds voldoende. Het komt er op aan hoe en wat geproduceerd wordt. Er is tekort aan ondergoed. Nu moeten de weefstoelen niet gebruikt worden om stof voor zijden blousjes of sjaltjes te fabriceren. Er is gebrek aan werkschoenen; nu moet de schoenfabrikant zijn grondstoffen, machines en arbeiders niet gebruiken om balschoentjes te maken. In de tijd vlak voor de Franse Revolutie was er tekort aan broodgraan: er werd echter meel gebruikt om de pruiken wit te bepoieren, Dergelijk gebruik van grondstoffen en arbeiders mag in een goed geregelde maatschappij alleen voorkomen, als er welvaart voor ieder is. Hoe te komen tot zulk een doelmatige productie? Voor de oorlog heeft de S.D.A.P. hierover verschillende studies gepubliceerd. Socialisatie van de bedrijven was de leus. De productiemiddelen aan de gemeenschap. Een strijdvraag was

toen: moeten de bedrijven onteigend worden? Met of zonder schadeloosstelling aan de kapitalisten. Zonder schadeloosstelling zou betekenen: confiscatie van alle aandelen, wat een ramp zou zijn voor elkeen, die geld belegd heeft. Hiertoe behoren ook kleine spaarders en verzekeringsmaatschappijen. Met schadeloosstelling, betekent, dat de Staat de rente van het kapitaal moet uitkeren, waardoor arbeidsloon inkomen blijft bestaan. Deze strijd-vraag is nu op de achtergrond geraakt. Het gaat niet in de eerste plaats om rente, dividenden, en dergelijke financiële regelingen. Het probleem is hoe komen er in voldoende mate die goederen, die nodig zijn. De nazi's hebben ons geleerd, hoe men productie kan regelen. Niet het eigendom afnemen, niet onteigenen; doch de beschikkingsmacht over de eigendommen aan banden leggen. In de nieuwe maatschappij moet geproduceerd worden, door dezelfde fabrieken onder dezelfde technische leiding, door dezelfde vakbekwame arbeiders. Alleen moet voorgeschreven worden wat geproduceerd mag of moet worden; en wat verboden is te ver-vaardigen. Dit gebeurt bijv. nu reeds in de tuinderij. Een bepaald procent van de beschikbare grond moet beteeld worden met voor-geschreven voedselgewassen; gestookt mag er worden voor be-paalde producten; de oppervlakte beteeld met siergewassen moet tot een gedeelte beperkt worden. Ziet hier geleide economie. De behoefte is hier het regelend motief en niet de winst. Dit is het beginsel; de uitvoering vereist begrip en overleg en economisch inzicht. Als dit bij producent, consument en overheid aanwezig is, kan anarchie in de productie tot tevredenheid van ieder ver-vangen worden door productie voor de gemeenschap.

Onze oplaag is beperkt, Werkt mee het lezerstal te vergroten door dit blad ook aan anderen ter lezing te geven.

ONS TERREIN.

De vakbeweging werkt op maatschappelijk terrein. Zij verlangt materiële dingen: loon om brood en kleding te kopen, maar ook ideële doeleinden streeft ze na. De roep om arbeid voor elken validen arbeider is in de diepste grond een eis van Gerechtigheid. De arbeider wenst deel te hebben aan de productie. Hij wil een volwaardig lid van de samenleving zijn en geen uitgestotene of

een
posi
Doo
reg
mot
Chr
De
verz
nisa
doo
well
Op
telij
strij
vija
and
de r
vaan
econ
han
wel
men
dien
terr
Op
wez
Kan
oorl

Het
kunn
heeft

NA
De
Dr.
ged
de l

een die „gebruikt” wordt. Ook de eis van een verzekerde rechtspositie moet rusten in de sociale gerechtigheid.

Doch het terrein is en blijft de maatschappij. Daar worden de regelingen getroffen, die echter hun grond vinden in zedelijke motieven, Nu laten sommige vakbewegingskringen, voornamelijk Christelijk georiënteerde organisaties een ander geluid horen.

De Kerken hebben zich in de bezettingstijd moedig gedragen. Hun verzet heeft velen gesterkt. Zij waren echter ook de enige organisaties, die nog konden getuigen, behalve de illegale pers, die door minstens door even moedige mannen verzorgd wordt, van welke levensovertuiging ze ook zijn.

Op grond van het verzet der Kerken, het verzet van ons Christelijk volksdeel, menen nu deze mensen, dat alleen zij de werkelijke strijders zijn voor de sociale Gerechtigheid. De strijd tegen de vijand, de strijd om het behoud der natie is evenwel een gans andere strijd dan die om de inrichting van de maatschappij. Eerst de nationale vrijheid terug. Dan echter komt de strijd of de welvaart voor allen terug zal komen door behulp van een geleide economie of dat de „kapiteins van de industrie” de leiding in handen zullen nemen. Wij menen, dat sociale gerechtigheid en dus welvaart voor elk terug kan komen als de productie-anarchie, die men particulier noemt, vervangen wordt door een productie in dienst van en gebonden door de gemeenschap, waarvoor wij de term geleide economie gebruiken.

Op dit terrein beweegt zich de vakbeweging. Deze eis is in diepste wezen een zedelijke eis.

Kan op dit terrein geen eenheid ontstaan? Of heeft hiervoor de oorlog nog niet lang genoeg geduurd?

Het probleem van de dictatuur is niet, of ze goed of slecht is, maar wat we kunnen doen als het verkeerd gaat. Niet of de sterke man goede ideeën heeft, maar: **HOE KOMEN WE VAN HEM AF, ALS HIJ FAALT.** ?

NA DE BEVRIJDING.

De gevaarlijkste nacht is de nacht na de overwinning. Dit zei Dr. Bos een bekend V. D. kamerlid. Laten wij deze woorden in gedachte houden in de nacht na de bevrijding. Het eerste en voor de hand liggende werk is: verjaag de N.S.B.ers, de collaborateurs,

de profiteurs, de slappen en de kleinmoedigen. Kom te voorschijn en juich over eigen betoonde moed. 't Grote gevaar is echter, dat deze feestnacht in het grote vreugdevuur onze energie tot opbouw verbrand. Als de oorlog gewonnen is, zal deze opbouw ons de vrede moeten veroveren. Laat de vreugde over de bevrijding en het schoonmaken van ons huis ons niet doen vergeten dit huis bewoonbaar voor allen te maken.

Er zouden GEEN DICTATORS ZIJN, als er GEEN LAFAARDS WAREN.

KOP OP!

Er zijn arbeiders, die ons blaadje wrevelig terzijde leggen, ja, die boos worden. „Eten, moeten we hebben, geen blaadjes, geen praatjes, eten!“ Het is begrijpelijk, de nood is ontzettend hoog gestegen; de vreeselijke hongersnood komt al dichterbij. En toch is dit onredelijk. Het zijn de sterksten niet, die beginnen te razen op de Engelsen, op de vakbeweging, op de politiek, op de voorlichting, kortom op alles en iedereen, en alleen maar roepen: „eten moeten we hebben!“ Zij vergeten dat in Zeeuws-Vlaanderen 40000 Canadezen gevallen zijn om toevoer over Antwerpen mogelijk te maken. Zoveel Nederlanders zijn er goddank nog niet van honger omgekomen. Zij vergeten, dat in het Westen de sterkste Duitse linie lag, want Engeland was de vijand en Rusland... de bondgenoot! Zij vergeten, dat als de honger gestild is — en dat kan alleen als Duitsland na bloedige strijd verslagen is, wij een nieuwe maatschappij moeten opbouwen, waaraan ook zij moeten meewerken. Wij werken niet aan de bevrijding mee — dat doen de Engelsen, Canadezen, Amerikanen en Russen. Laten wij tenminste meewerken aan de opbouw van een nieuw Nederland, een van nieuwe wereldorde, waarin deze waanzinnige vernietiging onmogelijk is. Hebt gij meer aandacht voor de zorg om een beetje voedsel, wij begrijpen het. Begrijp echter ook ons werk!

VOEDSELVOORZIENING.

Volgens uitlatingen van den Heer Hirschfeld (Secr. Gen. Dep. L. en V.) zou het Int. Rode Kruis twee treinen met levensmiddelen (aardappelen) voor de Nederl. bevolking ter beschikking hebben gesteld; in Frankfort (niet Frankrijk zoals het Nederl. Nieuws abusievelijk meldde) zouden deze treinen nog worden vastgehouden.